СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗДУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. XVIII. Ч. 200. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 28. серпня 1930. VOL. XXXVIII. No. 200. Jersey City, N. J., Thursday, August 28, 1930. THREE CENTS.

НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — До нюйоркської пристані прилетіли з Галіфаксу німецькі летуни з капітаном Гронавом на чолі. Є вони першими летунами, які заїхали до пристані на гидропляні.

Повитало їх усього тільки 5,000 людей, бо ніхто не сподівався, що вони так скоро перелетять простір з Галіфаксу до Ню Йорку. Їх літак виглядає добре, а разом з ним і летуни. Лет їх має особливе значіння з наукового боку, бо виказує, що північний курс надається до летничої комунікації між Европою й Америкою. Капітан Гронав заповідає, що не треба буде довго ждати, як буде заведена правильна воздушна комунікація між Европою й Америкою. В короткім часі, говорив він, не буде такого дня, в якім не можна би було бачити в нюйоркській пристані літака, котрий щойно прилетів з Европи.

Летуни перелетіли на протязі 47 годин простір довгий 4,000 морських миль.

ПОМЕР ЛОН ЧЕНІ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Потрійне перелиття крови не виратувало Лон Ченія від смерти. Один з найбільш популярних фільмових акторів помер у 47 році життя на анемію.

Походив з бідної ірляндської родини. Батько його був голярем. Родичі скоро поґлухли, а мати лишала ще й спаралїжованою. Малий Лон мусів розмовляти з ними при помочі рук і рїжних рухів лиця. Це мало таку добру сторону, що помогло йому у його театральній карієрі, а опісля поставило його на першім місці у фільмовім мистецтві. На екрані був він знаний як „актор з 1,000 мінами".

Лон Чені впав у великій мірі жертвою своєї штуки, яка його фізично виснажила. Його платня виносила $5,000 на тиждень. Полишив вдову, яка при його смерти зімліла, й сина.

СУДИТИМУТЬ ДИКТАТОРА.

ЛІМА (Перу). — Капітан корабля, на якім виїхав позбавлений влади диктатор, бувший президент Августо Легвія, дістав повідомлення від нового революційного уряду, в якім взивається його під загрозою поставлення під воєнний суд, доставити Легвію назад до столиці, де він відповідатиме перед судом.

Легвія каже, що не боїться суду, бо правив краєм по своїй найліпшій вірі і по совісти.

ЧИСЛО ХАБАРНИКІВ РОСТЕ.

НЮ ЙОРК. — Велика лава присяжних займеться незабаром справою нових 4 магістратських суддів і одного члена вищого суду, обжалованих за те, що мали купити собі свої судейські позиції.

ГАДИНА В ЛІТАКУ.

СКАТ СИТІ (Кензас). — Сейлсмен П. Вигинс любить час від часу полетіти літаком. Та недавно зазнав підчас лету меншої приємности, коли на висоті 4,500 стіп покусала його гадина, яка залізла до літака, коли він був на землі. Вигинс з трудом приголомшив гадину та злетів чимскорше на землю, щоби лічитися з укушенням.

ГРІН ХВАЛИТЬ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Вилїем Грін, президент Американської Федерації Праці, переслав нюйоркському говернорови Рузвелтови письмо, в якім складає йому подяку за ті реформи, котрі він поробив на протязі свого короткого урядування, а котрі відносяться до забезпечення на старість, інджонктшенів, охорони осьмигодинного дня праці й звільнення жінок та дітей від цілоденної праці в суботу.

Грін каже, що робітники повинні поперти говернора Рузвелта, бо ніякий інший говернор не зробив за такий короткий час для робітничої справи стільки, що зробив Рузвелт.

АСЕКУРАЦІЯ ЗДОРОВЛЯ.

ВІННІПЕҐ (Канада). — На конвенції Британського Медичного Товариства, в якій взяло участь понад 1,000 лікарів, підніс професор Гарвей Смит, президент товариства, потребу асекурації здоровля. Тільки така загальна асекурація, казав він, може забезпечити загалови відповідну лікарську опіку, а лікарям відповідне матеріяльне забезпечення.

АНҐЛІЯ И ІНДІЯ.

ВИЛЇЄМСТАВН. — У Політичнім Інституті дебатували над положенням в Індії. Індус Госайн називав британське правління злочинним і ошуканчим. Американець Ришард Грег твердив, що незалежницька програма Ґандія поширюється серед населення надзвичайно скоро, а лорд Местон боронив Анґлію і твердив, що вона стягає вправді з Індії зиски, але вони є тільки процентом за вложений в Індії капітал.

НЕ МАЮТЬ КИМ ОБСАДИТИ РОЛЬ.

НЮ ЙОРК. — В муринській ревії „Ди лест майл" треба відіграти ролю людини, яка має згинути на електричнім кріслі. На два дні перед розпочаттям вистави помер нагло актор Джеймс Джексон, який мав грати ту ролю. Знайшли другого актора й той помер зараз на другий день на удар серця. А тепер не годні знайти третього.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ КОМУНІСТІВ З РОБОТИ.

У Фінляндії розпочалася пропаганда серед хліборобів, щоб звільнити з робіт усіх робітників-комуністів, як це робиться тепер в індустрії. Цим думають припинити комуністичну пропаганду в державі.

СОВІТСЬКИЙ СОЮЗ НЕ ВАЖИТЬ НА ЗБІЖЕВІМ РИНКУ.

До Ню Йорку вернув з Совітського Союза Томас Д. Кембел з Гардін, Монт., якого називають найбільшим плекателем пшениці в світі. До Москви кликали його як рільничого дорадника для тамошнього правительства. Кембел сказав, що богато довше треба буде почекати, ніж алярмісти думають, поки Росія завважить на полі експорту. Мине не менше як три роки, поки совітський експорт збіжжа стане заміткий на світовім ринку. Ціла річ є в тім, що вряз з тим, як підносяться совітська Росія після своєї пяти-літньої програми, зростають і її потреби.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОФЕСОР НЕ ВИЛІЗ НА ГОРУ РОБСОН.

Професор Нюмен Д. Вафл, голова Картерет Академії в Оренджі, Н. Дж., згинув, стараючись вилізти на верх гори Робсон у канадійських Скалистих Горах. Він пустився лізти на гору ще 5. серпня і після цього вже ніхто його живим не бачив. В дійсности не найдено його й мертвого. Останки потертого одіння найдено 15. серпня на західнім збічу гори і це принято за доказ, що він мусів скотитися з гори і вбитися. Вибираючись на гору, Вафл взяв був з собою їжі на два дні.

АРЕШТУВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ У СРСР.

Чека арештувала в борисівськім і мінськім повітах трох католицьких священиків і чотирох православних. У Надволжанщині арештовано 22 священиків, між ними апостольського адміністратора Бундрака. Всіх сих священиків вивезено до Москви, де їх помішено увязниці на Любянці. Арештованим закидають, що вони перешкаджали в роботі „Союза воюючих безбожників".

ПОТРУВ ГОСТЕЙ.

В Букстегуді під Гамбургом купець Мартен женив свого сина з дівчиною з Гогентану і запросив гостей на весілля. Після обіду всі гості почали стогнати, нарікати на біль жолудка і підчас танцю надто часто вибігали з кімнати. По деякім часі більшість гостей дістала горячку і відійшла додому. Виявилось, що гості затруїлись мясом, кулевим у несвіжому стані в одній торговлі.

ІМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДИ З ЕВРОПИ ПРИПИНЕНА.

В. А. Гордон, новий консервативний міністер іміґрації та кольонізації, оповістив 15. серпня припинення іміґрації з континенту Европи. Виїмково буде допускатися тільки досвідчених фармерів, відповідного типу, які будуть мати достаточні засоби, щоби зараз осідати і вдержуватися на фармах. Виїмково допускається також жінок та дітей осіб, які вже зажили в Канаді.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІ ОРҐАНІЗАЦІЇ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Ґенеральний секретар КП (б) У Косіор на зборах керовників комуністичних ячейок Харкова сказав між іншим, що на Україні останніми часами викрили чотири організації, які приготовляли повстання проти СРСР. Одна з викритих організацій звалася народньо-радянського та поставила собі метою повалити радянську владу й завести устрій, оснований на радах, вибраних на основі загального, тайного виборчого права. Організація ся вела широку діяльність серед робітників і приєднала собі богатьох комуністів з правої опозиції. Також інші подібні організації висувають гасло демократичної СРСР, що повинно статися при помочі збройного повстання. Косіор перестерігає робітників перед агітацією всяких опозиціоністів, що вихісновують хвилеві господарські труднощі для викликання заворушень.

НАПАД УВО НА ПОЧТОВИЙ ВІЗ.

Між Бібркою і Хлібовичами напало в четвер, 31. липня с. р., 5. узброєних молодих людей на почтовий віз, що перевозив більшу грошеву готівку. Напасники вбили постерункового Молєцького револьверовими стрілами, а відтак забрали 26 тисяч золотих.

Поліція скоро після нападу почала перешукувати сусідні ліси, здогадуючися, що тамту-ди втікли напасники і дійсно впала на їх слід. При стрічі напасників з поліцією прийшло до вимінн стрілів. Від поліцейської кулі згинув один з напасників, 22-літний Ґригорій Пісецький, абсольвент української ґімназії у Львові. При убитім знайдено 5 тисяч золотих.

Деякі подробиці напровадили поліцію на здогад, що напад є ділом УВО. Так оцінює подію також польська преса. Тим більше годиться приплитити одно місце з опису події, яке помістив — „Дзенник Львовскі". Сей часопис, подаючи вістку про найдені гроші при убитім Пісецькім, додає від себе таку немудру замітку: „При убитім найдено 5,000 золотих, котрі той „ідеаліст" всяв серед замішання собі присвоїти". А грошей сих був цілий мішок дрібною ніклевою монетою.

Крім сього польська преса погуляла собі здорово по українських ґімназіях, що вони виховують „бандитів", у чому, не їх думку, винна педаґоґічна система, приміняована виховниками українських ґімназій.

ПОЇХАЛА ПО СМЕРТЬ.

В Брюселі (Бельґія) найшли замордовану в парку 24-літну студентку з Бесарабії, Сару Коліску. Ще тої самої ночі виявила поліція цілий випадок. Коліска ходила самітно парком. Один пяний робітник напав її, убив залізною палицею, а опісля знасилував її. Вбивника, що признався до ганебного вчинку, арештували.

НОВИЙ ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.

Українська Академія Наук в Київі вибрала своїм головою Олександра Богомольця. Він родився в 1881 році в тюрмі в Київі, де його мати сиділа яко політична каторжанка.

ПЕРЕҐОВОРИ ПРО ЗАМИРЕННЯ В ІНДІЇ.

Переговори між віцекоролем Ірвіном та представниками індуських націоналістів тривають далі у великому секреті. Те, що переговори не перериваються, вважають за добру ознаку, бо думають, що якийсь ґрунт для порозуміння є.

ЦІНА ХЛІБА ВИҐЛЯДАЄ ЗАҐАДКОВО.

Багато людям у Канаді виглядає се на загадочне, що ціна пшениці та інших родів збіжжа в Канаді упала, але ціна хліба держиться уперто на високих і навіть не вагається. Деякі міста в західній Канаді та, в Онтеріо звернули увагу департаментови праці в Оттаві, що з ціною хліба є щось несамовите, бо коли ціна буділя пшениці упала нижче доляра, то ціна хліба остає та сама, як за часів, коли ціна буділя була півтора доляра.

Міністер праці Робертсон казав урядникам свого департаменту вглянути в справу і коли інформації, які вони зберуть, дадуть підставу до того, то дуже можливо, що відбудеться формальне слідство, чи між пекарями нема змови.

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС У ВАРШАВІ.

Дня 4. грудня 1929 р. у Варшаві відбувалась маніфестація жидівської молоді, згуртованої в товариствї „Цукунфт". Підчас маніфестації кількох Жидів крикнуло: „Геть з Пілсудським"! Цей окрик так обурив Полікарпа Яворовського, що він на спілку зі своїм товаришем, невідомого прізвища, вхопив Жида Шию Ґрунвальда, затягнув його в бічну вуличку і підчас бійки застрілив його. Тепер обвинувачений твердить, що він не вбив Шию Ґрунвальда і що підчас бійки він сам був ранений, але свідки зізнають, що це він тягнув Ґрунвальда в бічну вуличку і бив його й стріляв. Суд не мав певних доказів вини Яворовського і звільнив його.

САМОҐУБСТВО НА ЦВИНТАРІ.

На цвинтарі в Монастирисках застрілилася Кл. Гібш, жінка вахмістра жандармерії з Модліна, та Ст. Коризма, урядник фабрики тютюну в Познані. Вони були у батьків, а згодилися покінчити самовбивством, бо не могли звінчатися.

ДВА ЕЛЕВАТОРИ ЗГОРІЛО В МІКАДО, САСК.

Два елеватори згоріли в Мікадо, Саск., 7 миль на схід від Канори, в ночи 12. серпня. Грім вдарив в один з елеваторів, а другий запалився від першого. Вогонь видно було на богато миль довкола.

НОВІ КАТАКОМБИ.

В Римі недалеко старого цвинтаря підчас будови водопроводу викопано цілу сіть підземних коридорів, високих 5 метрів і 1 метер широких. Археольоги твердять, що це розгалуження катакомб з III. віку по Христі, у яких молилися переслідувані християни. У катакомбах викопано 6 саркофаґів і кілька діточих гробів, у яких найдено металеві дзвінки, образки, перстені, вазонки і золоту монету. Розкопками заопікувався Ватикан.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ НЕВДАЧІ В ІНДУСТРІЯЛІЗАЦІЇ.

ВИНУ ЗВАЛЮЮТЬ НА БРАК ПОТРІБНИХ ФАХОВЦІВ ТА НА ХАОТИЧНЕ ВЕДЕННЯ СПРАВ.

МОСКВА (СССР). — Вся комуністична преса тепер переповнена „самокритикою". Большевики кажуть, що вони викривають всі недостачі переведення індустріялізації та соціялізації длятого, щоби полагадити всі хиби. Міжтим вони подають богато фактів повного хаосу при переведенню наміченого ними пляну. Як на одну з головних причин цього газети вказують на брак потрібних фахових сил.

Останніми днями газети подають такі факти, як наприклад у Туапсе доводиться припинити на якийсь час добування нафти, бо не вистарчає потрібних приладів; в Астрахані наловлену рибу довелося викинути знову в море, бо не було човнів, щоби з пароплава перевезти її на беріг; на великій свинській фармі біля Одеси загинуло 60% свиней через невідповідне санітарне уряджения й т. д. Прикладів рїжних невдач у переведенню пятилітнього пляну індустріялізації газети подають безліч.

Газети вказують на бажання збільшення приїзду чужинців-туристів, котрі привозять з собою закордонні ґроші, які так потрібні в Росії. Але длятого, щоби можна було принимати туристів у Росії, треба побудувати нові, або направити старі ґотелі, а також урядити потрібні засоби комунікації. Тепер багато туристів ночують у своїх каютах на пароплавах, які приходять до Ленінґраду.

ПІЛСУДСЬКИЙ ҐАНЬБИТЬ СОЙМ.

ВАРШАВА (Польща). — Замість програми діяльности нового польського уряду на чолі з Пілсудським „Ґазета Польська" подає інтервю з Пілсудським, в якому він знову накидається на сойм та на окремі ґрупи його послів. Вислови Пілсудського на адресу сойму та послів такі, що не всі можна подавати в непольській пресі.

Пілсудський домагається зміни конституції, яка, на його думку, тепер не відповідає інтересам держави.

ФІНЛЯНДСЬКІ КОМУНІСТИ ВЕРТАЮТЬСЯ З РОСІЇ.

ҐЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Багато фінляндських комуністів, які на початку літа втікли до Росії від переслідувань у Фінляндії, тепер знову вернулися на свою батьківщину. Вони тепер цілковито зневірилися в своїх ідеях. До цього їх привело те, що вони побачили в радянщині.

Вони кажуть, що становище в Росії тепер не до описання хаотичне. Сім з тих комуністів, що вернулися з Росії, заявили поліції, що коли їх будуть примушувати їхати в Росію знову, то вони попоють самогубство, щоби не переживати страхіть життя на радянщині.

ТРЕВІРАНУС ДАЛІ ВИҐОЛОШУЄ СВОЇ ПРОМОВИ.

КЕНІҐСБЕРҐ (Німеччина). — Готфрид Тревіранус знову виголосив промову в справі польського коридора. Тепер він уже промовляв не на загальному вічу, а на зборах партійних провідників. Він знову говорив, що східна німецька границя має бути виправлена й до цього прийде тоді, коли Німеччина дійсно буде мати відповідну силу, щоби підпертн свої домагання.

Притім він зазначив, що зовсім не думає про виправлення цієї границі силою, а сподівається, що до цього прийде шляхом мирного порозуміння. Польська преса знову почала бити на тривогу.

НАЦІОНАЛІСТИ ДАЛІ ПЕРЕМАҐАЮТЬ.

ШАНҐГАЇ (Китай). — Націоналістичні війська захопили важне місто Таян, яке боронили значні сили північних повстанців. Війська Кай Шека захапили в полон богато повстанців та значні склади амуніції, гармати й рушниці.

Кай Шек просить губернатора Манджурії виступити проти північних ґенералів для піддержки націоналістичного уряду. За те обіцює йому поширення манджурської території на рахунок північних провінцій та виплату 30,000,000 долярів, які витратила Манджурія підчас боротьби з Росією за Східньо-Китайську залізницю.

В провінції Ґонан комуністи знову змасакрували 15,000 мирного населення та спалили 9,000 домів. Тисячі трупів валяються скрізь не похованими..

БРІЯН СТАРАТИМЕТЬСЯ ПЕРЕВЕСТИ СВІЙ ПЛЯН.

ПАРИЖ (Франція). — Не зважаючи на опозицію французьких націоналістів та правих партій, а також на труднощі, які поставили деякі держави як умову до переведення пляну утворення федерації Европи, Бріян на засіданню Ліґи Націй поставить це питання на чергу дня. Сподіваються, що дебати в цій справі будуть таємні, бо доведеться порушити богато дуже дражливих питань з міжнародних відносин рїжних держав.

Особливо пильна увага буде присвячена німецьким домаганням зміни мирових договорів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1105 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months 3.75
Three months 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАМАХ НА ЛИТВУ.

Пілсудський перебрав у Польщі не тільки фактичну, але вже й формальну владу. Став премієром і воєнним міністром. А біля себе скупчив у міністерськім кабінеті самих своїх найвірніших військових старшин. Новий кабінет називають військовим, а то й „воєнним".

На цю обставину треба звернути увагу з того боку, що Пілсудський й досі не позбувся не тільки своїх мрій про похід на Київ, але й думки про приключення Литви до Польщі. Тому саме так часто відбуває він на литовській, до Польщі насильно прилученій землі, різні зїзди і наради, щоби ще й в той спосіб маркувати у себе в Польщі й перед світом, що Литва й Польща це одно й тесаме.

Так склалося, що саме перед зложенням отого „воєнного" кабінету Пілсудського деякі американські газети принесли кореспонденції з Парижа, в яких обговорюється справу насильного прилучення Литви до Польщі. Американські кореспонденти твердять, що про ту справу говориться вже досить виразно в дипльоматичних кругах.

Ото Польща запропонувала Німеччині, що відступить їй місто Данціг та згодиться на знесення коридора, якщо Німеччина не буде мати нічого проти прилучення Литви до Польщі. В той спосіб Польща одержала би велику пристань Мемель і могла би зрезигнувати з Данціга. Кажуть, що Німеччина на це готова погодитися, та що навіть Англія не ставила би великого спротиву.

Сама справа загарбання Литви не представляла би для Польщі великих трудностів. Литва має малу армію, бо всього 20,000 жовнірів, а ті не могли би опертися подавляючій польській більшости. Значить могла би повторитися історія Желіговського, який у своїм часі заняв Вильно, столицю Литви, навіть проти виразного спротиву антанти. Того самого міг би доконати Пілсудський.

Чи до того дійде, годі сказати. Але нема сумніву, що загарбання Литви лежить у пляні Пілсудського. Він навіть може спровокувати війну з Литвою. Вже самі пограничні сутички й наїзди, яких допускаються польські пограничні частини, можуть стати претекстом до наїзду на Литву. Польща буде ще себе оправдувати, що це литовські війська нападають, як це вже вона робила перед Лігою Націй.

Думаємо, що американські Литовці не пустять цеї справи плазом, а використають її до протипольських маніфестацій. А американські Українці радо їм допоможуть демаскувати польську екстермінаційну й імперіялістичну політику. Спільний ворог взиває нас до спільної акції.

ЩО БАЧИВ СТАРИЙ ЕМІГРАНТ В РІДНОМУ КРАЮ.

(2)

В потязі на Україну.

У Москві нам, бувшим російським підданим, а тепер американським громадянам, дозволили відвідати рідні наші сторони. Двоє нас поїхало на Україну, кілька поїхало на Урал, дехто в Сибір, чи в інші місця Росії. Потяги були дуже переповнені ріжними людьми. Їхало багато таких, що навіть добре не знали, куди їдуть і чого. **Багато їхало на Україну за „хлебушкой". Москалі-пасажири, седяне та робітники, нарікали на радянську владу.** Особливо селяне скаржилися, що колективізація відняла у них усе, що вони колись мали, а тепер їм нема чого їсти. Дома лишають своїх жінок та дітей голодувати, а самі їдуть у світ-за-очі шукати собі кращої долі, а в колективах не хочуть робити.

На стаціях нічого не можна було купити собі їсти. Всі бувші стаційні буфети замкнені. Лише на деякій стації можна було дістати за десять або за пять копійок склянку чаю, але не було ні хліба, ні нічого иншого. Отак собі гаряча водичка заправлена чаєм, та й все. **Уже ближче до України в одним буфсті я здкупив всі, що там були, шість яець. За кожде яйце платив 30 копійок. Тут же дістав і хліба, але такого, що з нього можна було коники лепити.** Чорний він був і скислий. Приблизно за шматочок, так з дві унції завбільшки, я заплатив 10 коп. Тут ще дістав маленьку коробку закордонних старих сухарів і заплатив за неї 85 коп. Ці сухарі були такі приблизно, як у нас тут в Америці бісквіти. Уже біля самого Київа на одній стації я побачив селянку, яка щось продавала на перонні. Я купив у неї три яйця по 20 коп. за штуку і дві склянки молока для своїх синків, по 10 коп. за склянку. Мені казали, що це тому так дешево, що бабі заборонено „спекулювати".

Вже на останній стації перед Київом пасажири попередили мене, щоби я зберігав дрібні гроші, бо вони металеві, а на Україні населення їх ховає. Тому в обігу не можна дістати дрібних грошей. Коли я переїхав з Московщини на Україну, то відразу побачив ріжницю. Тут народ, хоч такий же бідний і обдертий як на Московщині, але виглядає чистійше й не так пригнічений. Особливо хати понад залізницями значно чепурнійші й чистійші ніж московські. Ця ріжниця різко впідає в око. Видно, що хоч і бідно, але чисто.

У Київі.

У Київі я не був довго в місті. Лише коротко, оглянув його поверхово. Враження таке, що він більше європейське місто ніж Москва, але зновy таки дуже багато будівель цілковито знищених, вулиці брудні, а на базарах нема нічого. **Люди, так як і в Москві та в Ленінграді, обідрані, пригноблені. Багато на вулицях жебраків та безпритульних дітей.**

На київському залізничому дворці страшний бруд. Будинок дворця зовні ними закінчений будовою, але в середині нічого не зроблено. Обідрані стіни, на підлозі повно бруду, а народу набито скрізь так багато, що й повернутися нема де. **Біля каси стоять сотки людей в довгій черзі по 3 дні,** бо каса не ввесь час відімкнути, а лише на певний час перед відїздом потягу, а коли прийде час відходу потягу, **то на нього попадують не всі ті, що вже закупили білети, бо в потязі нема достаточ місця для всіх, а тому багатьом уже з білетом приходиться чекати по два три дні,** якщо ранійше хто не зуміє протиснутися до потягу. На стації й у потязі брудно й стоїть сморід такий, що ледви можна дихати. Це вже не ті потяги, якими нас везли з Ленінграду до Москви, а звичайні пасажирські, в яких їздять не американські туристи, а звичайні радянські горожани.

Мені пощастило дістати місце в потязі лише тому, що я дав доброго хабара „на чай" носильщикови річей і я поїхав на стацію Х..., недалеко мого рідного села на Київщині. **Наперед в потязі було стільки, що годі собі уявити, як така скількість людей могла в ньому розміститися. Їдуть усі чогось шукати, або тікають від колективізації та від загрози арешту й заслання на Сибір, чи на Соловецькі острови. Люди їдуть шукати мила, ниток, голок, цвяхів, черевиків, матерії на спідниці, чи на штани, бо, не можуть дістати в себе дома.**

На стації Х... я попав у ДПУ (чека). Сталося це тому, що я домагався, щоби скорше відшукати мої куфри. Шукаючи їх, багато людей бігало, поспішали, лаялися, а все не могли дістати. Нарешті я почав домагатися від дижурного помічника начальника стації щоби, скорше мені дали мої куфри, бо я вже мало й підводу, на якій поїду в своє село. Я завважив йому, що це страшний непорядок, коли 10 ріжних служачих чотири години не можуть знайти моїх куфрів. Видно моє нарікання на непорядки не подобалося комусь. Тому, коли я вже ладнався їхати, прийшов до мене один з чекістів і казав відімкнути мої куфри, перешукав їх, перевірив мої документи й лише, коли допевнився, що я американський громадянин і турист, дозволив їхати зі стації.

У рідному селі.

Моє село положене в київській губернії. До революції наші селяне назграл були заможні й кожен, хто хотів лише працювати й не був пияком, мав добре. Я сподівався, що побачу знову моє рідне село коли не ліпшим, то хоч таким, яким я його лишив двацять два роки тому. Мріяв про те, що побуду в тій хаті, де я родився. Та не довелося мені бути в рідній хаті. **Батька й мого брата вигнали з нашої хати голими й босими** й вони тепер жили в далеких наших кревних. Село мало вигляд обдертого, так, немов би в голодний рік. **Худоби, свиней і дробу майже не єдино ні біля села, ні в селянських дворах. Нема в них ані стіжків із соломи, ані гарних садків, які були ранійше. Садки запущені, не підрізані;** дерева стоять в них поломані, з покрученим і сухим гиллям. Паркани знищені. Все таке, начеб над селом недавно пронісся великий буревій і воно тепер починає знову відбудовуватися.

Розкуркулення.

В селі я довідався, що мого батька й брата недавно „розкуркулили". **Це значить, що вцент зруйнували все їх господарство, а самих голих і босих вигнали на вулицю.** Брата хотіли вислати на Соловецькі острови, та його завернули з міста К..., бо він був ранійше червоноармійцем, тому його помилували. До революції ми, двох братів і батько, мали одно неподілене господарство на 12 десятин землі. Та коли прийшли большевики, то одібрали землю, але в 1923 році, знову дали їм землю: батькові чотири й пів десятини, а братови дали шість і пів десятини. До 1930 року вони знову відбудували своє господарство так, що батько мав одну корову й пацятко, а брат мав пару коней, корову й двоє пацят.

Та весною почали людей „розкуркулювати" й гнати селян у колхози. А розкуркулюють так: Коли наприклад, **селянин намолотив 100 пудів збіжжа минулого року й має на це посвідку, яку йому тоді видали з Комсомолу, то тепер йому наказано привести збіжжа на „експорт" у два рази більше. Отже має здати 200 пудів.** Спеціяльні комісії по „хлібозаготовці" в большевиків називається експортом. **Хліб здається по твердим державним цінам, а ціни ці такі, що 1 пуд пшениці можна купити в селян за 3 рублі, а держава платить 97 коп.**

Отож прийшла черга мому братови та батькови віддати для „експорту" хліба вдвічі більше ніж вони зібрали минулого року. А до того ще треба памятати, що треба на харчування, своєї родини, та на насіння для засіву, піль у бічжучому році. Батько й брат повишкробували все збіжжа, що було, собі нічого не лишили навіть на харчі, а всеж знайшлося його всього одна третина того, що минулого року вродило. Влада вимагала, щоби вони здали все, чого від них вимагають. Батько продав корову, продав шовру, продав пацята і майже все, що мав та й поїхав братовими кіньми на Херсонщину купувати збіжжа. Там він купив за всі гроші, що мав. Платив по 3 рублі за пуд збіжжа, а здав по 97 копійок. Та всеж не міг виконати того, чого від нього вимагали.

Тоді большевики оголосили ліцітацію господарства брата батька. Між іншим на ліцитації ніхто не може ставати до торгів, крім активістів (бідняків) та комуністів. Хату продали за три і пів рубля, а вона коштувала яких 3,000 рублів; шопу продали за 1 руб. 30 коп.; двоє годованих свиней пішли за 70 коп. (фунт сала на базарі 8 руб.), а 20 фір соломи продали за 30 копійок. Отже батько й брат опинилися на вулиці голими й босими, а крім них знайшлося ще багато таких селян, яких майно продали на ліцитації за „експорт". Багатьох вислали в Вологодську губернію разом з їх жінками та дітьми. **Між іншими один з нашого села вернувся з заслання звідти й він оповідав, що за два місяці в одному лише таборі у вологодських болотах та лісах умерло 11,000 дітей. Всі вони загинули переважно від запалення легенів.** Багато вислали лише жінок, лишивши батьків з дітьми, **або вислали обоїх,** тата й **маму, а дітей лишили на вулиці самих.** Це в большевиків називається „розкуркулення". Переводиться воно місцевою владою, яка складається з невідомих, зайдів з Московщини та з міст, а також з найгірших наших „земляків", які були славні зі свого неробства, пияцтва й злодійства. **В найбільшому почоті серед влади є конокради, які визначаються своєю відвагою, безличністю та жорстокістю.**

(Дальше буде).

ДИКАРСТВО НЕ ПЕРЕВОДИТЬСЯ.

У місті Тарборо, в Норт Каролайні, товпа білих напала на повітову тюрму, витягнула з неї 29-літнього Мурина Оливера Мура, який там сидів підозрілий за напад на двоє малих білих дівчат, вивезла його за місто, повісила на дереві під пахи та розстріляла.

Сторожі вязничні не боронили свого вязника, хоча вони були обовязані не давати людини, відданої їм до стереження. Шериф повіту нічого не зробив, щоби розслідити злочин. Скликано лаву присяглих суддів, але вона розійшлася, не найшовши виновників.

Губернатор стейту назвав сей поступок „ганьбою для стейту Норт Каролайни", але й він нічого не зробив для розслідження й покарання виновників.

„Ганьба стейту Каролайни" далі лишається на прапорі стейту.

Д. МАРКОВИЧ.

„ВЕСНА"

(Малюнки з життя 1870-тих років).

(3)

— Я вам знайду роботу. Треба буде давню і велику бібліотеку спорядкувати, я запитаю... я вас повідомлю, а тим часом я вас прошу не зачіпати тутешньої молоді, гімназистів та семинаристів...

— Не обіцяю... але, як мені здається, я не маю на увазі ніякої пропаганди і поки що до сього не братимуся, бо маю роботу приватну...

— Себ то як „поки-що?". А далі і візьметесь знову за пропаганду і за свое? злякано запитав губернатор.

— Не знаю... тепер не знаю... се залежить від грунту, на якому стану...

— А як грунт добрий — знову начнете?

— Без сумніву, — ухиляючись сказав Некора.

— Откровенно! що й казать, — здивовано промовив князь. — Але прошу вас держати „поки що" яко мога довше, аж до вашого визволення з моєї губернії... А тута, при мені, у моїй губернії я ще раз прошу вас не зачіпати молоді... Раю вам познайомитися з нашим жандармським полковником, він добрий, старий, — і з поліціймейстером, — се людина вівчлива, весела і він вам стане у пригоді...

— Якуюсь, але я знайомлюсь тільки з тими, хто хоче того...

— О! вони певне захотять.

— Без сумніву... сеж їх обовязок. Та ще, бачте, знайомлюся з тими, хто мені приємний, — усміхаючись додав Некора.

— Ну, ну, то ваше діло... Адіє, і подав руку, а далі він покликав поліціймейстера.

— Отсе... е... пан Некора... заслані під догляд поліції... Прошу вас, щоб йому кватирю знайти... е... е... там усе, що треба — кивнув головою і поліціймейстер з Некорою вийшли...

— Я вам знайду кватирю хорошу, — гомонів поліціймейстер, ідучи з Некорою по городу.

— Се чи не тюрмою вона зветься?

— Що-о? Бійтеся Бога! За кого ви нас приймаєте? Кватиря веселенька, дешева, тепла з садочком... я вас не покину, будьте спокійні, я вам усе добре, усе добре зроблю, весело гомонів поліціймейстер. Се у одного нашого чиновника. Він за вами догляне...

—А може деб у другому місці?

— Чому?

— Та щож. На що мені доглядач? Се може ще шпиг.

— Ах, Боже мій! Шоб я шпига дав? Та з ким се ви жили? Де се ви пробували? Шпиг? На чорта він. Ні, се людина добрячка... а сусідочка у нього, просто... і тут він поцілував кінчики пальців. — Любите дівчат?

— Ні, то мене не цікавить.

— Як, дівчата не цікавять? Ха, ха, ха! Та хіба се можлива річ? — він реготав, аж черево затряслося.

— Ось як бачите.

—І ви не ходите до дівчат?

— Не ходжу...

— І ніколи не ходили?

— Ніколи...

Поліціймейстер відсунувся трохи, повернув лице до Некори і, здивовано дивлячись на нього, знову запитав:

— Чесне слово — ніколи, ні до одної?

Некору розбирав сміх.

— Чесне слово — ніколи, ні до одної...

— Стой, — покрикнув він на кучера. Стали.

— Ну, позвольте, я вас поцілую, — і він так хутко поцілував Некору, що сей і не аміг впручатися. „Пашол", гукнув і вони поїхали.

— Я доложу князю. Я сього не закрию... — Скільких вам літ?

— Мені двацять пять.

— І нїразу? Фу, ти, чорт „возьми", Кумедія!

Некора уже не втерпів, він трохи не впав з дрожок від сміху.

— Ви чого сміетеся? — запитав поліціймейстер.

— Та чи може бути що смішніше? поліціймейстер везе заслання у тюрму чи на кватирю до шпига і на вулиці цілує, сеж справді Шедриновська історія...

Поліціймейстер замовк. Очевидно він образився.

— Я вас, миласть-сударь, везу не в тюрму і не к шпигу, а на прекрасную кватирю... — сухо і формально він як відрізав. І справді за 4 р. на місяць йому віддали велику кімнату, світлу, з вікнами у садочок, з самоваром і послугами — і 6 р. за обід і вечерю.

— Ось бачите — ось бачите, казав поліціймейстер, пошепочись з Некорою. — А ви он що верзли.

— Ну, ну, нічого... а тепер, — помовчавши і сідаючи уже у дрожку, запитав поліціймейстер, скажіть мені по правді: так таки не ходите до дівчат? І ніколи не ходили...

— Та як казав вам, — уже з досадою відмови Некора.

— Ну, хорошо. Пардон... Вірю, вірю... Пашол. — Коні смикнули і поліціймейстер пішов Некорі летюче безе.

У хаті було чисто, прибрано, на вікнах стояли фукції і так убрано вигладали рожеві китиці квіток з лоза занавісок білих. Деревяні стільці вигнулися у рядок неначе москалики коло стінок, а стіл, покритий синьою скатертю, що казанські Татари продають, грізно стояв коло твердої як каменюка канапи чотирма товстими ногами, він твердо упирався в підлогу. Кімната обклеена була шпалерами зелененькими — все се освічувало ясне весняне сонце. Так чепурненько, світло здавалося Некорі після брудної тюрми. Усе неначе усміхалося...

— Чомуж мені не весело, що се мене душить? — подумав він.

І справді його душила злість; його мучила свідомість того, що він у перший же день по-дулі зрадив самого себе. З ворогами до труни — він приязно балакав. Якась інтимність закралася у його відносини до поліцїянта... Незалежний, вільний характером — як тая очнучка, розмяк і з губернатором поводився і балакав. Не так треба, думалось йому, з ними ні словечка... Вони другого полюса люде. А тут балакав і про батька. І яке йому діло, чи маю я гроші. Посаду хотів дати... Конешне за 3 серебреники купити хотів... Знаю я вас.

Його сердиті думи перервав скрип дверей. Оглянувся — нема нікого. Знову хтось трохи відчинив двері і замкнув...

— Хто там? — запитав він.

— Можна увійти?

— Прошу.

У кімнату увійшла жіночка постать. Здається, що жіночка, бо у жіночому убранню, — добре розібрати не можна. Се було щось зовсім кругле: обличчя кругле, товсте, замість очей цицинки, ніс як мала картоплинка, нижче — щелинка — рот, роти коротенькі, а увесь стан неначе шар. Вона привільно розкрилася низча цилинка і з неї вилетіли тонесенькі згуки слів.

— Рекомендуюся, я хозяйка... Де прикажете поставити вам ліжко?

— А ставте — де хочете.

Шарик хутко як стріла перекотився через кімнату.

— Оттута, думаю, краще і світ у очи не падатиме і теплий куток, і більше простору у кімнаті.

— Ну, тут, то і тут, мені байдуже.

— Я хочу, щоб вам було добре.

— Спасибі. — Він подивився на хозяйку і здивувався — лице її якось змінилося, картоплинка стала не примітна, цилинки більше розкрилися, — і усе обличчя — була одна безкоиечна доброта. Хозяйка не ходила, а котилась хутко, прехутко. За лів години вона перенесла з дівчиною найменшою ліжко, приперли здоровенну перину, з пять подушок, ковдру і килимок.

— Що се ви робите? Та я там як залізу — утоплюся у перині.

— Не кажіть, не кажіть. Я знаю, я добре знаю. Як молоде поїздить на тих возах, хай їх лихий візьме, то у нього всі кістки болять. Як знаю, що ви тільки у ночи з далекої дороги, — засоромившись вона відказала. — Треба відпочити, треба добре вилежатися, здоровя молодому набрати... Хіба мало чого бувае?... нещасте біжить, а щасте коли там з старечої торби виглане... з усякими то буває... Людина не знає, де загубить, де знайде... Треба молодому здоровя, треба відпочити... — Так вона хутко говорила, підкидаючи перину, та підбиваючи подушки.

Але Некора протестував проти перини та подушок; вона не здавалася і на приклиці торгу помирилися на тюфяку і 2 подушках.

— Боже, якеж вона добре. А товсте! Мабуть усе пироги їсть. — Йому дуже хотілося її спитати, але соромно було. Думав, якось далі запитаю, що вона їсть, що її так рознесло.

— А я знаю, що ви думаете.

— А що?

— А думаете: яка се баба товста, мабуть нічого не робить та все їсть... Так? Я знаю! — і вона зареготала дрібним сердешним сміхом.

Він засоромився. Ласкавість, добросердешність хозяйки були такі прихильні, що між помешканцем і хозяйкою зразу стали найкращі відносини.

(Дальше буде).

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ В РІЖНОГО ЗМІСТУ. ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЯМ 3-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.
SVOBODA
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

ГРАФ МИХАЙЛО ТИШКЕВИЧ.

*20. IV. 1857 — †3. VIII. 1930.

(В доповненню до некрольогу).

Родовід.

Старий шляхоцький рід Тишкевичів виводять геральдики від Гедиміна. На початку XV. ст. Свидригайло надав Тишкевичам цілу „окраїну" Волині та Поділля з містами Бердичів, Макарівка та багатьома містечками і селами. З цієї родини архимандрит Печерський Іван Тишкевич відбудував у XV. ст. (1470) знищену Татарами київську Лавру, де похований його самого та його небожа Янчура Тишкевича, на якого гробі написано, що він був „сармацьким Гектором та руським Пирром".

Покійний граф Михайло Тишкевич виводив свій рід від Василя Тишкевича, воєводи Підлясього, а в жіночій лінії від князя Константина Острожського. З предків Покійного слід згадати Федора Тишкевича, який користуючись своїми великими впливами, настановив митрополитів. Саме тому Федорові Тишкевичеві львівська Ставропігія завдячує своє істнування. Внуки Федора Тишкевича, князі Вишневецькі, одідичили по ньому велику бібліотеку; один з тих внуків, Януш Вишневецький, воєвода київський, боронив козаків від Яреми Вишневецького. Лев Кришгоф Тишкевич, воєвода Чернигівський, заснував Тишовецьку конфедерацію в 1659 р., яка давала селянам волю. Дід пок. графа Михайла, Генрик Тишкевич, був цілих 30 літ маршалком Київщини, а батько його Станислав, якого виховував історик Духінський, — маршалком Уманщини.

З філянтропійної діяльности Покійного.

Граф Михайло Тишкевич розвивав продовж цілого свого виповненого трудами життя широку філянтропійну діяльність. Не на десятки, а на сотні можна рахувати тих Українців і не-Українців, що він їм подав помічну руку чи то підчас їх студій, чи в часі недуги, чи в роках великої української політичної еміграції за час світової війни і після її закінчення. Тут варто відмітити, що поруч установлення фондацій, про які згадано у нас вже вчора, видав він на самих тільки українських збігців підчас світової війни поверх 60,000 австр. корон переважно з власної кишені, чим загоїв неодну рану й обтер неодну сльозу нещасних українських скитальців. А треба знати, що Покійний не був великим землевласником (мав 1,000 десятин), а всеж таки вмів завсіди роздобути потрібні фонди на добру справу чи на ратунок потребуючих. Згадаємо ще, що граф Тишкевич на становищі представника України при Ватикані опікувався українськими полоненими в Італії, які в значній мірі завдяки його заходам вернули звідти до Галичини.

Публіцистика, наукова і літературна праця.

Статтей графа Михайла Тишкевича на теми, звязані з українським відродженням, нам не сичислити. Помістив він їх безліч головно у французькій пресі, викликуючи ними живе заінтересування українською справою серед чужинців. Окремими виданнями вийшли такі його праці: 1) **„Dokuments historiques sur l' Ukraine"**, люксусова книжка, що вийшла і в окремих частинах: **„Cartes de l' Ukraine"**, та **„La Russie, la Petite-Russie et l' Ukraine"**; 2) **„L' Ukraine en face du Congres"** (Льозанна 1919) і 3) **„La Litterature Ukraimienne"** (Берн 1919).

В часі, коли радила мирова конференція, видав граф Тишкевич цілу низку талановито написаних агітаційних летючок на політичні теми, в яких заступав ідею самостійности України. В томуж часі ниєав особливо багато на українські теми у швайцарській і французькій пресі, виготовляв ріжні меморіяли та вів переписку в українській справі з ріжними визначними особистостями европейського політичного світу.

Окремо варто зазначити, що підчас побуту в Римі граф Тишкевич повинаходив у ватиканській бібліотеці цінні документи, які доказують, що географи XVI., а навіть XV. ст. дуже добре розуміли ріжницю між Московщиною, Польщею та Україною і відріжняли їх дуже докладно й точно. Тільки матеріяльні засоби не дозволили гр. Тишкевичеві поділитися тими документами зі своїми земляками, себто видати їх друком. В Записках Наук. Т-ва ім. Шевченка (том 1929) поміщена більша наукова розвідка Покійного, присвячена життю й діяльности його предка Василя Тишкевича (1523—1571).

Живучи в останніх роках у Познанщині, не кидав Покійний пера до останніх хвилин свого життя. Був постійним співробітником „Літер.-Наук. Вістника", в якому помістив м. ін. уривки зі своїх незвичайно цікавих споминів. Не був чужий і нашому органові; до ювилейного числа (ч. 10. з 14. січня 1928) дав статтю п. з. „Величне в історії України".

Довідуємося, що на два тижні перед своєю смертю приєслав пок. граф Михайло Тишкевич свою цінну кореспонденцію до архіву Українського Національного Музею у Львові.

(„Діло").

СВЯТО НА ПІДЛИСЬКІЙ ГОРІ.

Цьогорічне свято на Маркіяновій Горі, в Підлисю, мало справді величавий характер. Народу зібралося більше як попередніх літ, кільканацять тисяч. Це поступ у свідомости нації. Всюди був взірцевий лад. По гості, що прибули зі Львова і інших міст, виїхали підлиські громадяни до Ожидова і відвезли їх на Підлиську Гору. Комітет під проводом меценаса д-ра Ваня, о. шамбеляна д-ра Юрика, а передовсім пань Жовнірчукової з Бродів і Ваньової з Золочева, подбав про ввесь лад і гостину. В святі взяв участь преосвященний Н. Будка, якого привитали при триумфальній брамі. Богослуження почалося в год. пів до 10-тої, а скінчилося в 12-тій. Священики під проводом олеського декана, крилошана о. Левицького, явились численно і гідно. Співав хор з Олеська. Перед вівтарем, довкруги могили Січового Стрільця і в часі посвячення свіжо закупленої зі складок краю і підлиських громадян кількаморгової площі, що тягнеться довкруги величавого памятника, держали лад наші пластуни, дівчата в народніх строях і відділ козаків на конях.

Дві проповіди виголосили владика Будка й о. д-р Юрик, а промову на пописовіх вправах виголосив голова Т-ва ім. Шашкевича, д-р Ваньо.

Поважно розходились і розїжджались учасники свята усіми збочами Білої Гори, яку оспівав незабутний Маркіян. Свято скінчилось, а тепер пора на дальшу працю Комітету і цілого громадянства. Вже підчас свята ішли розмови про те, що слід було нарешті перевести на Білу Гору тлінні останки Маркіяна Шашкевича і його сина Володимира та усипати курган, в якому бувби похоронений і січовий стрілець, що спочиває на цій горі. Говорилось, що булоб гарно збудувати на горі бодай якийсь скромний музей, де містилисьби Маркіянова бібліотека й памятки про першого поета Галицької Землі.

Учасники свята були переконані, що нарід зложивби грошші на ту ціль, якби тільки Комітет почав роботу, виготовив пляни та взявгалі енергічно рушив цю справу з місця.

КАЛІГРАФІЯ І ЖІНКА.

Графольоги (знавці почерку) подають таку характеристику жінок на основі почерку їх письма: 1) добрі господині, 2) роботящі жінки і 3) світові пані. Каліграфія перших є звичайно дрібна, що є ознакою скромности, змисл (розуміння) обовязку, малі вимоги і небогато інтелектуальних прикмет, бо мусять виконувати богато домашньої праці. Віддаль між поодинокими словами все є однакова, що доказує, що мають здоровий і ясний змисл для домашніх потреб. Сторінка є ціла записана, з одного кінця до другого, з густо писаними буквами, що означає економічність, працьовитість, пильність і витревалість. Почерк є дуже рівний, інтерпункція точна, що означає змисл для порядку та журбу і за дрібниці. Поодинокі букви повязані зі собою, то ознака згідливого характеру. Каліграфія роботящих жінок потрохи похожа на каліграфію добрих господинь, але їх букви більші, ознака підприємчивого духа. Видержаність вичитується в численних кривулястих буквах. Змисл для користи й деякого егоїзму є в поодиноких буквах, що більше нахилені на ліво. Активність видно в точности кривих букв, а долішні части букви, що більше є вихилені від горішніх, доказують змисл виконування праці. Звичайно є їх каліграфія ясна й однострайна. Букви між собою злучені, що означає змисл для льогіки. Зовсім инша є каліграфія світових жінок. Подеколи занадто великі букви означають, що жінки стараються самі повздержуватися. Ріжні початкові букви є ознакою, що авторки їх хотіли би уходити за перших. Культура і змисл для естетики видніє у характеристичній формі деяких букв. Інтелектуальний розвиток видно у перевазі горішних частей букв над долішніми. Живість духа у неоднаковій інтерпункції. Пишуть широко, то означає независимість і лагідність. Самособою і тут є виїмки, як у всьому на світі. Та не думайте, що надто богато є виїмків, бо навіщо тоді графольогів!

—o—

БУДУТЬ ДОБУВАТИ ЕЛЄКТРИЧНІСТЬ ІЗ ТРОПІКАЛЬНИХ МОРЕЙ.

В Академії наук у Парижі Жорж Кльоді і Поль Бушре мали відчити про можливість вихісновування великих ріжниць температур у тропікальних морях для здобування електричної енергії. Відчити викликали велику сензацію в наукових колах. Згадані вчені подали свої дотепірші досліди і спостереження та переконували, що вихісновування тропікальних морей (яке є доволі просте) принесе великі користи для промислу. Вихісновування це основується на тім, що поверхня тропікальних морей має все більшу температуру, ніж глибина. Наслідком полярних струй температура в глибині 1000 метрів є звичайно 4 степені; ріжниця між поверхнею і глибиною є яких 20 степенів. Колиб твердження Кльоді і Бушре справдилися, то ще матиме велике значіння для гідравлічного промислу й прийде до великих ріжниць і поступу в цьому промислі.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

„СВОБОДИ"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

виконує:

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ, СТАТУТИ, НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ, АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ, ЛЕТЮЧКИ, ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

КОНЦЕРТИ, ЗАБАВИ, ПІКНІКИ БАЗАРИ, РІЖНОГО РОДА АФІШІ, ОБІЖНИКИ, ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!

Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.

РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЩІ.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

ПОЗІР! ІЗЛИН, Н. ДЖ. ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВ. ПРОСВІТА, від. 366 У. Н. Союза

— устроюється —

ВЕЛИЧАВА ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 31 СЕРПНЯ 1930

коло нової школи на Першінг Евеню.

ЗАБАВА ПІЧНЕТЬСЯ О ГОДИНІ 12. В ПОЛУДНЕ.

Вступ 15 центів.

На сю забаву запрошуємо всі братства і товариства з околиць. Музика знаменита. За добру забаву ручить

Комітет.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. НАР. ДОМУ

— устроюється —

ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 30 СЕРПНЯ 1930 Р.

В ГАЛИ УКР НАР. ДОМУ під ч. 35 WEST 19 STREET.

Початок о год. 6-тій вечером.

Вступ для мущин 50 цнт., для женщин 35 цнт.

На сей баль запрошується всіх Українців з Байону, старших так і молодших. Дохід з балю призначений на розширення своєї власної галі. За добру забаву ручить

Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

ДЖАНСТАВН, ПА. І ОКОЛИЦЯ

ВІДДІЛ 300 У. Н. СОЮЗА

— уряджує —

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 31 СЕРПНЯ 1930

В ГАЙЛЕНД ПАРКУ на Максон,

зараз по Службі Божій.

Тому, що то перший пікник, повинні всі члени явитись, ще і других припровадити. На пікніку буде пригравати крайова музика, смачні закуски і зимні напитки, а взагалі за добру забаву ручить

Комітет.

Вразі негоди пікник відбудеться на слідуючу неділю, 7 вересня. 200

ПОЗІР! ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Двайцять-дволітний Ювилей

заснування Української Громади в Перт Амбой, Н. Дж.,

— уряджують —

Українці Перт-Амбойські

ЗІ СВОЇМИ ТОВАРИСТВАМИ, БРАТЧВАМИ, СЕСТРИНСТВАМИ

В ПОНЕДІЛОК, 1-ГО ВЕРЕСНЯ (LABOR DAY) 1930 РОКУ

Всім запрошеним з околиці братствам, товариствам, парохіяльним громадам і приятелям, що намірають взяти участь в сім торжестві, подається до відома, що порядок свята слідуючий:

О год. 9.30 рано висше зазначено дня всі братства, товариства, сестринства, клюби, організації молодіжи так місцеві, як і з околиці згромадяться під своїми стягами на Центральним дипі при Market St. в Perth Amboy.

О год. 10-тій рано того самого дня всі зорганізовані в висше означеним місци походом під звуками української банди удадуться до української церкви.

О год. 10.30 рано відправиться Соборна Служба Божа.

По Службі Божій похід до українського парку, де відбудеться „прийняття всіх запрошених братств, товариств і гостей, а опісля спеціальним обід о гали українській, в часі котрого місцевий український хор під батутою учителя п. Йосифа Букати і школа Авраменка виконає кілька інтересних точок, перемішаних виголошеними принагідними бесідниками і тостами, а по обіді баль до пізної ночі.

Запрошується всіх Українців так місцевих як і позамісцевих, їх братства, товариства, сестринства і всю молодь українську зорганізовану в своїх молодечих організациях до як найчисленійшої участи, щоби тим способом звеличати як найгідніше те свято. 199-200

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

НА ПОДВІРЮ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛ. ЦЕРКВІ, 37 MORTON STREET

— відбудеться —

ВІД ДНЯ 22-ГО СЕРПНЯ ДО 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1930 РОКУ

КРІМ СЕРЕДИ, 27-го СЕРПНЯ.

ЗАКІНЧЕННЯ НА ЛАВОР ДЕЙ.

Базар кождого дня від 8—10 вечер. — Музика і несподівянки.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Всіх місцевих і з околиці запрошує 196,200

Комітет.

ПОЗІР!—УКРАЇНЦІ МІСТА НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, LONG ISLAND, N. Y.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО СЕРПНЯ (AUG.) 1930 РОКУ

— влаштований членами —

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ З НЬЮ ЙОРКУ

УКРАЇНЦІ! ПРИХОДІТЬ НА ЦЕЙ ПІКНІК!

В Белведір Парку, в Норт Біч, Л. Ай., спочинете по тяжкій цілотижневій праці і спекоті, яка докучає нам всім в місті; поговорите з своїми друзями — поділитесь із ними своїми думками, почуєте поучаючі промови, налюбуєтесь танцями української дітвори, потанцюєте при звуках добірної музики, словом: забавитесь до схочу.

За добру забаву ручить

200-202 Комітет.

ПОЗІР! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА, від. 73 У. Н. СОЮЗА

— устроюється —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО СЕРПНЯ (AUG.) 1930 РОКУ

НА ФАРМІ В П. СТ. БАРАНА, WEST RIVER ST., НОРТ СІКОНК, МАСС.

На сей пікнік запрошається всі Товариства і Сестринства місцеві і з околиць, як також взиваються всіх членів з товариства, щоби всі як один прибули на сей послідний пікнік сего року. Член не явившийся на тім пікніку заплатить $1.00 кари. Вразі дощу пікнік відбудеться на другу неділю, 7. вересня. 200

Комітет.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО РЕПУБЛИКАНСЬКОГО КЛЮБУ

—: відбудеться :—

30-го СЕРПНЯ 1930

ПЕРШИЙ ПЕРЕДОСІННИЙ БАЛЬ

у власному льокалі,

46 ST. MARKS PL., NEW YORK CITY.

ПОЧАТОК О ГОД. 8.

Просимо зайти до нас, а певно добре забавитеся.

Заряд Клюбу.

НАЙНОВІШІ КНИЖКИ, КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ

Дереш Петро: КУМИС. Оповідання з часів революції на Україні ..... 50 ц.

Лучук Осип: КРОВАВІ СЛІДИ. Оповідання з визвольної війни ..... 65 ц.

Монкевич Борис: СЛІДАМИ НОВІТНІХ ЗАПОРОЖЦІВ. Спомини з 1917-8 року ..... 65 ц.

Лотоцький Антін: КУЖІЛЬ І МЕЧ. Історична повість з кінця XV і початку XVI століття ..... 65 ц.

Вволлес Люіс: БЕН ГУР. Історична повість з часів Христа ..... 65 ц.

Сергій Шелухин: ЗВІДКИ ПОХОДИТЬ РУСЬ. Теорія Кельтського походження Київської Руси з Франції, з Географічною картою ..... 75 ц.

Повищі книжки можна набути в книгарні Свободи. Сих книжок маємо тільки по кілька примірників.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! ПОТРІБНО АГЕНТІВ. УВАГА!

ГУРТОВИЙ СКЛАД РОСІЙСЬКОГО ЧАЮ
М. П. КОСОЛАПОВА
потрібує агентів і представників для продажі на місцях його чаю першого збору з власних плянтацій.
Маємо рідкі сорти чаю: **Косолапова, Перлова, Кузнецова і Ужеміна.** Маємо й інші лікарські рослини Тибетської Медицини, які дуже мало поширюються в світі. — Адреса:

M. P. KOSOLAPOFF, 391 Central Park West, New York, N. Y.

ВПРОСТ BALTIC AMERICA LINE ДОКРАЮ

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ
яка оперує найбільшими, найпосучаснішими і найкращими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.
Поснідані і вигідні полуження залізничі можна дістати з ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.
Ціни як найнижчі. Знаменитий харч і обслуга. Оркестра, рухові образки, ігри і всякого рода інші інтересні забави.
Українці наїчуваться з власного досвіду, що опановчуються їдуть до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванням і перенесенням багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все омінете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА
каблем або почтою.
Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Республики
ГАРАНТОВАНА
ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.
Голосіться до місцевих агентів або

BALTIC AMERICA LINE
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

200 Хто терпить на недомагання Нирок, Печінки і Міхура, знайде полекшу в Gold Medal Haarlem Oil Капсулках. Новітний медичний поступ зділав це лікарство приємним і легким. Воно швидко зможе ваші болі і терпіння. Запечатане в капсулках для особистого вживання. Беріть правдиве. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатаним пуделку.
ЛІТ НОВІ
Спробуйте сьогодні. Досвідчення в кожній літині по 35 ц., 75 ц., $1.50.
NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ХОРІ МУШИНИ І ЖЕНЩИНИ.
ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛЮДИНИ
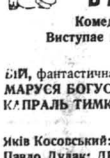
Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Заворти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невралгію, Побідшені Залози, ВСІ Хронічні Шкадубини, Легких, Бронкітіс, Носові і Горлянні хороби, Ревматизм, Сцйтіка і Лумбаго. Мушини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд чер'з цілий час курації. Мої ціни приступні.
Екзамінація крови, хемічні тести, Х-Рейс.
БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ.
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Евнею і Irving Pl.
ОДНИНІ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої попо.

БАНКИТИР УМЕР
Комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.
ПАРТИТУРИ:
БИЙ, фантастична комедія на 5 дій $1.25
МАРУСЯ БОГУСЛАВКА, історична драма на 4 дії 75
КАПРАЛЬ ТИМКО. мельодрама на 5 дій 75
ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:
Жків Косовський: ЗАКЛЯТИЙ ЯР, драма на 5 дій ..... 30 ц.
Павло Дудак: ДВІ ЖЕРТВИ ЗА ВІРНУ ЛЮБОВ, драма в 3-ох діях. ..... 40 ц.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОЗМОВА З РАБІНДРАНАТОМ ТАҐОРОМ.

Славний індійський поет Рабіндранат Таґор приняв у Римі російського письменника М. Первухіна і мав з ним розмову на тему европейської культури. Розмову цю помістили італійські газети.

Хуртовини... бурі... бурі в хуртовини... Світ — наш мікроскопійно малесенький світ, що в рухові зір порушається до незнаної ціли в безкрайому небозводі — вступив у добу великих хвилювань. Це обявляється не тільки серед людей, але також в органічному світі, в природі. В цілому світі тепер відчувається неспокій, тривогу, нетівність. Хіба безнадійно глухий не може почути підземного дріжання. То предтечі грізної будучини.

В світі лютують тепер руйнуючі сили. Ці лихі сили кидаються на гарне, на добре. В літературі, малярстві, архітектурі, різьбарстві, музиці під кличем боротьби з перестарілим і пережитим — перепачковують погань. Люде, що передовсім повинні бо служити красі (поети, малярі, музики, мистці) прославляють злих духів і у своїх творах стараються закріпити не приязний усіх природи, лише її хороблівні химери. Поет не оспівує запаху гарної цвітки, лише трійливу воюючість гнійового трупа. Музик передає в своїх творах скрегіт божевільного. Різбар увіковічнює в камені або бронзі конвульсії епілептика, а письменник змальовує звірську психольогію злочинця божевільного.

Все те жахливий знак часу. Питаєте мене, чи я теозоф або „йогі". О ні! Я лише поет. По моїм силам служу красі, добру. Політика? Я нічого з неї не розумію, тай уступаюся на бік перед політикою. Ви — люде Заходу — одушевляєтеся ріжними науками, хапаєтеся захланно кождого нового відкриття. Вашим найбільшим і найтяжчим ґріхом є фетишизм тих наук, які ви називаєте точними й прецизними. Усміхаєтеся, коли вам говорити про „таємні знання", хоч вже пора зрозуміти, що ті т. зв. прецизні знання походять від погорджуваного вами таємного знання. Тепер примірюся світ не може надивуватися відкриттю Індійця Бовза, бо він зумів доказати, що **ростини** мають зовсім такий самий орґанізм, як звірята, що дерево, корч можуть бачити, чути й радіти, що ростини можуть любити, терпіти. Бовз цю просту правду доказав препаратами й інструментами. Але люде знали це вже давно. На Сході знали, що кожде дерево, кожда стебелинка має свою несмертельну душу. Старинні вчені Сходу вже давно вчили:

— Не відбирай життя ростині! Не спричинюй болю й терпіння стебелинці!"

Ви гордитеся своєю медициною. Так, західна медицина може похвалитися гарними успіхами, а тепер примірюся є в моді „орґанотерапія". Прочитайте старі індійські медичні праці, а переконаєтеся, що люде знали „орґанотерапію" тому яких тисячу, десять тисяч літ.

Всміхаєтеся, коли хто в вашій присутности говорить про „камінь щастя". Що то є камінь? Матерія — й більш нічого. Але чому ви не смієтеся, коли вам кажуть, що еманація раду має руйнуючий вплив на шкіру? Коли хто занедужає на рака, то його лічать радом, або промінням Рентґена. Чому наперед без нічого запечуєте бактеріоідальне діляння деяких каменів? Ваші астрономи глузують собі з астрольоґії, але ваші фізики відкрили якісь невидимі промені, які походять з невидимих небесних тіл і впливають на землю.

Чому заперечуєте, що можуть бути „недобрі очи" (вроки)? Чому не хочете вірити, що є люде, які поглядом своїм можуть спаралізувати волю (енерґію) іншого чоловіка, а навіть поглядом є в силі вбити другого. Погляд кождого чоловіка є під цим або іншим оглядом динамічний. Уже не дивують вас чуда техніки — бездротний телеґраф, телефон... а не хочете вірити, що на світі є люде, які можуть порозуміватися телепатичним шляхом.

ОСТАНКИ ВИМЕРЛИХ ПЛЕМЕН У РОСІЇ.

Етноґрафічна експедиція, вислана Російською Академією Наук для розсліду північної Росії, відкрила в **Лапляндії, Північній Карелії і ленінґрадській губернії останки фінських народів,** яких уже віддавна вважали вимерлими. Наукові російські кола дуже зацікавилися тим відкриттям. Розходиться тут про народи: **Вепзів, Ізґорів і Водів,** які належать до угрійсько-фінського племени. Як повстала старомосковська держава, племена ці вперто в густі праліси тай досі думали, що вони зовсім вигинули. Експедиція могла ствердити, що народи ці числять інше 10—15,000 душ. Усі живуть у замкнених оселях у найгустіших пралісах, далеко від усякої комунікації. Новочасна цивілізація їх майже не зачіпила. Їх мова є старинна фінська, яку треба би щойно точно простудіювати. Їх хати, їх ноша, ловецькі причандали зовсім як у середньовічних часах. Релігійні „звичаї Вепзів пригадують зовсім ідолопоклонство диких людей. Ленінґрадська академія уладить виставу ноші, домашніх приборів і т. д. тих племен. Відкриття це зацікавило науковий світ і тому, що ґрупа тих вигибших племен в ленінґрадській губернії, отже близько колишньої столиці Росії, могла жити зовсім незамічена науковими кругами.

ЯК ВИГЛЯДАЛА ВАВИЛОНСЬКА ВЕЖА?

Архітекти німецького орієнтального товариства і знавці англійських і французьких розкопок довелі розкопки біблійної вавилонської вежі так далеко, що вже можна мати поняття, як виглядала первісно ця вежа. Отже вежа складалася з сім поверхів, що всіх представляла як чотирокутник ведикий на 91 метрів, чотири поверхи зі скісними стінами, а на найвищому поверсі була святиня. Вежа була висока на 92 метри. На другому поверсі — по словам грецького історика Геродота, на висоті 52 метрів було місце для відпочинку.

ОТРУЙНІ ҐАЗИ ПРОТИ ЩУРІВ.

Лондонські ґазети повідомляють, що в боротьбі проти щурів лондонський магістрат перший раз ужив утруйних ґазів і рідні трійки. На протязі „тижня боротьби проти щурів" у цілій Англії відбулися численні конференції, на яких живими образами демонстрували шкоди, заподіяні щурами.

СВИСТУН — і — ГУМЕНЮК НОВІ РЕКОРДИ КОЛУМБІЯ

Columbia

ДОБРЕ ПРОДАЮЧУСЯ, ПОПЕРЕДНЬО ВИДАНІ РЕКОРДИ:

27235 (Дівоча відмова. (Як поїду з кіньми на ніч.
27233 (Ой ти, Дзюбо, моя любо. (Козацька шумка.
27227 Тернопільська коломийка.
27238 (Ой у Львові на риночку. (Гдеж зелененьким. — Хор.
27239 (Старість не жарти, часть 1 і 2. (Жуковський.
27236 (Весілля з Синюцького повіта. (Часть 1 і 2.
27234 (В куми на гостині, часть 1 і 2. (Н. Поточняк.
27237 (Гуляв Чумак на риночку. (Василь і Пріська.

27210F Бидро Бордер.
27229F Баламутки.
27230F Балямути, Потнурі.
27228F Богацьке весілля, часть 1 і 2
27216F Богацькі вінкоплетини.
27214F Богацькі заручини.
27215F Боже, Боже, що то есть.
20207F Цигапське весілля, часть 1 і 2.
27219F Чотирнадцятий рочек смутний настав, часть 1 і 2.
27229F Чумак.
27226F Дарованка.
27209F Десь був, Яничку, десь був до рана.
27226F Докінченпя вінкоплетин.
27223F Фамілійні троблі.
27205F Гуцулка в Смеречині.
27221F Іван Убийник.
27213F Катерина гречку жала.
27217F Клопіт Горпини.
27227F Коломийка Скалатська.
27207F Козак „Палянпця".
27192F Козак „Петрушка".
27212F Козак Синюцький.
27220F Козак Жидівський.
27211F Кучерява Катерина.
27197F На камінку мармуровім.
27232F Ой, не шуми луже дуже.
27197F Ой, скажи, мила.
27212F Острівська коломийка.
27211F Пан Виборний, Пан Возьний.
27208F Парді в куми.
27207F Підгірняк, козак.
27205F Підгірська коломийка.
27216F Післанці.
27224F Полька „Хлощі Голутяки".
27192F Полька „Горявна".
27218F Полька „Свобода".
27218F Полька з Гадпчин.
27224F Попід ліс зелений.
27225F Полька Рогатинська.
27221F Просьба жінки до чоловіка.
27222F Ріентй на забаві.
27232F Соколом, стрілою.
27231F Спросини Синюцького повіта.
27213F Там на горі два дуби.
27220F Танець „Гусар".
27225F Тернопільська мазурка.
27222F Тробзі з какорочами.
27206F Український мамі.
27208F Вальс „Соня".
27206F Весела Терески.
27231F Весілля Синюцького повіта, часть 1.
27203F Весілля в Пенсильвені, ч. 1 і 2.
27223F Відпуст.
27230F Вінець вітри, Потнурі.
27215F Взяви се жену хорошу.
27209F Заспівай, Іваницо.
27217F Злий муж.
27204F Змовини, часть 1 і 2.
27214F Змовини, часть 3.

Всі рекорди з пересилкою по 75 цнт. Не платіть більше. Ми до кождого замовлення ще додамо голки, що найлішне ґрають. За всіми замовленнями завсіґди пишіть:

SURMA BOOK-MUSIC CO.,
103 Ave. A, New York, N. Y.
МЕЖИ 6-тою І 7-мою УЛИЦЕЮ.
DRY DOCK 3752.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1931.

Фотоґрафії до календаря У. Н. Союза можна присилати ще через два тижні.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до огодошування поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а задержує йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати свое оголошенпе до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зважаючи, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліщу; коли ні, то повинність кошт виготовлення такої кліщі з фотоґрафії, то означить що його оголошенпе буде о стільки дорожше коштувати, скілько виносить кошт виготовленпя з фотоґрафії друкарської кліщі.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 30 серпня б. р. Ґроші за оголошенпя належить посилати рівночасно. Оголошенпя на кредит безусловно не будуть друкуватися.

ФОТОҐРАФІЇ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ. Відділи У. Н. Союза, а також ґрупки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, також після уладжене не будеться помішувати у календарі), хотівби, аби їх фотоґрафії були поміщені в календарі на 1931 рік, зволять їх прислати на адресу „Свобода" найдальше до день 30. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на ім'я „Свобода" на суму $10.00. Ці ґрупи уміщується на покритте коштів виготовленпя з фотоґрафії друкарської кліщі. Місце в календарі безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядпнем абстрактів; виготовленпе контракти купна і продажі; перепроваджуване спадкові справи; полагоджуване старокравні, патентові і прочі справи. 191—

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число 9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
пір 16th Street (ч. 318 East) напроти нового шпиталю мекая 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

PROBAK BLADES
make your DOUBLE-EDGE RAZOR (old or new model) a BETTER RAZOR
or your money back!
Guaranteed by PROBAK CORPORATION
Autostrop Safety Razor Co., Inc.

ПРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТРЕБА

старого, рутинованого дяковчителя. Оголошенпя лише листовні, на адресу:
REV. M. KINASH,
347 Grier Ave., Elizabeth, N. J.

КОНКУРС.

Українська гр.-кат. парохія в Фресна, Ка., пошукує дяковчителя. Хлопці мігби провадити хор, дітей школу і уряджувати представленпя. Платня після угоди. Голоситися на адресу: Max Comak, P. O. Box 27, Frackville, Pa.

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯ

Діви Марії в McKEES ROCKS, Pa., пошукує доброго учителя дітей, дірігента і дяка. Мусить бути фамілійний і тверезий. Жадається свідоцтва від свящепника чи уряду парохіяльного. Посаду можна обняти від 1-го жовтня 1930.

Голоситися на адресу:
ST. MARY'S UKRAINIAN CHURCH,
116 ELLA STREET,
McKEES ROCKS, PA.

УКРАЇНЕЦЬ ПАСІЧНИК

продає від дпвовий, такий, як крайовий. Ціна дуже низька. 5-фунтова кеса $1.00, 10-фунтова кеса $1.90
WASYL OKREPKI,
R. F. D. 3, Newark Valley, N. Y.

КОЛИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ ДОБРИЙ ДІМ, малий чи великий, без різниці в місці чи поза містом, ЛОТИ, ФАРМИ, БІЗНЕСИ, або іх вимінити, голосіться до: J. Tanaki, 17 Saint Marks Place, New York City. ПРИМАЮ ТАКОЖ ВСЯКОГО РОДА АСЕКУРАЦІЇ. 200-211

ЖІНКИ! При здержанпях, неправильностях і болісних періодах уживайте мого ліку ЛескО. — Ціна $3.00. Пишіть в свій рідній мові до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73rd Street, New York, N. Y.

ВИНКІ ВАМ ҐРОШІ?

Сколектуйте нині — завтра Вам довжники може вмерти.
Ми колектуємо всякі старі довги на комісове. Абсолютно нічого Вас не коштує, як не сколектуємо.
Пришліть нам старі білї, або коли-пишіть ще нині. Інформації зовсім дарем.
WILLIAM'S MERCANTILE BUREAU
Член Ко-оперативного Бюра
125 W. 45 ST., NEW YORK, N. Y.

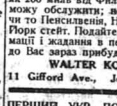
ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОВЗІОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16

ЗАМІНЮЮ доми, фарми, лоти, готелі, ґаражі і взагалі ріжного рода бізнеси, на що Ви більш не хотіли, а все маю. Коли Ваша власність знаходиться не дальше як 200 миль від Филадельфії, так я Вас можу обслужити; не робить ріжниці чи то Пенсильвенія, Ню Джерзи чи Ню Йорк стейт. Подайте мені Ваші інформації і жадання в першому листі, а я до Вас зараз прибуду. 125—
WALTER KOSTETSKI,
11 Gifford Ave., Jersey City, N. J.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮЙРКУ І НА ОКОЛИЦІ.
Ми робимо гарні похороны
ПО $150

Без ріжниці як далеко позаміщевости, кличте нас:
Офіс: 488 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІС:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
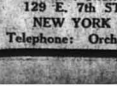
ЗАЙМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568